

Innspill til strukturprosjektet fra fagpersonalet ved Nord universitet, Sandnessjøen

Nord universitet har som visjon å utvikle regionale løsninger på globale utfordringer gjennom undervisning og forskning av høy kvalitet.

Helse er en global utfordring. Ethvert samfunn er avhengig av god sykepleiekompetanse for å ivareta mennesker med akutt og eller kronisk sykdom og nød. Norge har i dag for få sykepleiere. Vi mener derfor det er viktig at Nord universitet opprettholder og videreutvikler studietilbud innen sykepleie både i distriktene og de større sentra i Nordland og nordre del av Trøndelag. Distriktsykepleie, eller det internasjonale begrepet «rural nursing», er og vil være en vesentlig trygghetsfaktor i folk sine liv i et så oppstykket landskap som denne landsdelen har. Her må Nord universitet være synlig og tilgjengelig, levere undervisning og initiere forskning der folk bor. Det vil styrke universitetet sin legitimitet og troverdighet på eget samfunnsmandat.

Særlig er vi opptatt av at Nord universitet vil tilby sykepleierutdanning på deltid for befolkningen som bor i mindre øysamfunn og innlandssteder. En deltidsutdanning rekrutterer studenter med andre behov enn studenter som tar heltidsutdanning. Mange av våre studenter ved deltidsutdanningen i Sandnessjøen har sagt at uten et lokalt tilbud ville de aldri tatt en bachelorgrad. Dette fordi mange er bofaste med familie, hus og hjem. Mange har også lang arbeids- og omsorgserfaring fra helsesektoren. I perspektivet livslang læring er det viktig og vesentlig at universitetet kan tilby studier også til denne studentgruppen.

Vi ser at sentralisering og null-opptak i deltidsstudiet bachelor sykepleie etter fusjonen til nå har ført til at færre studenter fra Ytre Helgeland går sykepleierstudiet. Dermed er det mange ubenyttede praksisplasser i distriktet, også ved lokalsykehuset i Sandnessjøen. Dette gir grunn til bekymring for framtidig rekruttering. Studiested Sandnessjøen ble strøket av studieprogrammet til tross for økende søkertall (tall for siste opptak høst 2015) og et gjennomsnitt på 17 uteksaminerte studenter pr kull. Antall uteksaminerte kandidater er ikke så høyt, men det er klart at mer enn 75 nye sykepleiere i Leirfjord og Alstahaug kommuner i perioden 2004-2015, er et betydelig og viktig bidrag for å få besatt ledige sykepleierstillinger med sykepleiere som blir værende over tid. Vi vet at de studentene som har blitt rekruttert fra Helgeland i stor grad har blitt værende her (Hov 2018). Dette stemmer også med funn som kommer fram i rapporten «Sykepleiere utdannet i Nord-Norge. Hvor blir de av?» (Gaski, Abelsen og Lie 2016)

Vi hører ofte om fordeler ved å sentralisere til større studiesteder, men studentsamlinger på mindre studiesteder kan også sine fordeler som:

- Å tilby bofaste studenter utdanning er betydningsfullt for rekruttering til nøkkelstillinger i distriktene.
- At desentraliserte studietilbud hever utdanningsnivået i distriktene og vil være et virkemiddel for å nå politiske målsettinger innen velferdsreformene (Jf. Samhandlingsreformen, Kvalitetsreformen for eldre)
- Etablerte utdanningsmiljø har ofte god lokalkunnskap og god kontakt med praksisfeltet både innen spesialist- og kommunehelsetjeneste noe som styrker samtalen og gir gode muligheter for samarbeid om utviklingsarbeid og forskningsprosjekt.
- Muliggjør tettere oppfølging og samarbeid med praksis i forbindelse med studentenes praksisstudier
- Mindre studiesteder krever ofte liten administrasjon. Dess større enheter, jo mer administrasjon kreves. (Jamtvedt, Uhrenholt Jacobsen og Bruun Wyller 2019).
- Mange studenter ønsker å studere på mindre steder da avstandene er kortere og levekostnadene lavere.

Vi mener det er behov for en deltidsbasert sykepleierutdanning lokalt på Ytre Helgeland i tillegg til den nettbaserte i Nord universitet sin studieportefølge. Både Nordland og Trøndelag har mange kommuner med spredt bosetting og lange avstander til hoved-campus. Samarbeid på tvers av campuser og studiesteder gir større robusthet både innen små og større fagmiljø. Fagmiljøet i Sandnessjøen er systematisk bygd opp over år til vi i dag har både professor, førsteamanuensis, førstelektor og stipendiat tilsatt, foruten universitetslektorer. Det tar lang tid å bygge kompetansemiljø, men det går fort å rive ned. I dag drives forskning sammen med praksisfeltet finansiert av Regionalt forskningsfond samt annet FOU-arbeid i samarbeid med praksisfeltet. I regionen Ytre Helgeland finner vi også et betydelig forskningsmiljø innen både havbruk med LetSea, Marine Harvest – og landbruk med NIBIO. Og et forskningsnettverk innen helse, blå og grønn vekst er igangsatt i regi av Alstahaug kommune.

Fagmiljøet i Sandnessjøen har erfaring med samlingsbasert deltidsutdanning i grunnutdanning sykepleie og tverrfaglige videreutdanninger og videreutdanninger for sykepleiere i ca. 19 år. Vårt råd er derfor å ta vare på de enkelte studiestedene fordi det sikrer den regionale kompetanseutviklingen. Det vil være viktig for distriktene og viktig for omdømmet til Nord universitet, og det er i tråd med Strukturmeldingen (Meld. St. 18 (2014-2015)) og grunnlagsdokument om felles plattform for fusjonering til Nord universitet.

Norge har levende distriktssamfunn, og vi tør påstå av høgskolene som er fusjonert inn i Nord universitet har vært viktige bidragsytere til det. Denne distriktsprofilen bør gjenspeiles i videre utvikling av Nord universitet.

Støttes av:

Jorunn Hov, førsteamanuensis
Trude Jægtvik, førstelektor/ phd.stipendiat
Stig Sivertsen, universitetslektor
Linda Alexandra Lysfjord, universitetslektor
Tiina Skyttä, universitetslektor
Toril Beate Masvie, universitetslektor
Tone Anita Lund, universitetslektor
Per Kristian Roghell, førstelektor
Else Lid, universitetslektor
Kari Kvigne, professor

Litteratur:

Gaski, M., Abelsen, B. og Lie, I. (2016): Sykepleiere utdannet i Nord-Norge. Hvor blir de av? Nasjonalt senter for distriktsmedisin/ Boaittoealmedisiinna našunála guovddáš, UiT Norges arktiske universitet.

Helse – og omsorgsdepartementet (2018): Meld. St. 15, Leve hele livet. En kvalitetsreform for eldre. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-15-20172018/id2599850/?q=Lev%20hele%20livet>

Helse- og omsorgsdepartementet (2013): Meld.St. 29, Morgendagens omsorg. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-29-20122013/id723252/sec1>

Helse- og omsorgsdepartementet (2009): St. Meld. 47, Samhandlingsreformen. Rett behandling på rett sted til rett tid. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-47-2008-2009-/id567201/sec1>

Hov, J (2018): Kvar har det blitt av sjukepleiarane utdanna ved Høgskulen i Nesna? Arbeidsnotat av 2018, upublisert. Nord universitet.

Jamtvedt, B., Uhrenholt Jacobsen, A. og Bruun Wyller, T. (2019): Foretaksproblemet. I: *Klassekampen*, 18.februar 2019

Kunnskapsdepartementet (2015): Meld. St. 18, Konsentrasjon for kvalitet - strukturreform i universitet- og høyskolesektoren. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-18-2014-2015/id2402377/sec1>